

Utolsó tananyag nyelvtanból! Kérlek, írd át/ragasszátok a füzetbe, és jó szokásotokhoz híven, tanuljátok is meg! Az igenevek megoldását holnap elküldöm! És persze még egy „kis” irodalommal is jelentkezem (nagy örömtökre!)

A névmások

Fogalma

A névmás a névszókat (főneveket, mellékneveket, számneveket) helyettesítő szófaj. Használatával elkerülhetjük a személyek, dolgok, tulajdonságok, mennyiségek fölösleges ismétlését.

Fajtái

- 1.) Csak főneveket helyettesítő névmások
 - a) személyes névmás
 - b) birtokos névmás
 - c) visszaható névmás
 - d) kölcsönös névmás
- 2.) Főnevet, melléknevet és számneveket helyettesítő névmások
 - a) kérdő névmás
 - b) mutató névmás
 - c) vonatkozó névmás
 - d) általános névmás
 - e) határozatlan névmás

A SZEMÉLYES NÉVMÁS

I. Fogalma

A beszédhelyzetben szereplő személyek nevét helyettesítik.

II. Kérdései

Ki? Kik?

III. Fajtái:

- 1.) személyes névmás ragozatlan formája
én, te, ő, mi, ti, ők
- 2.) A személyes névmás ragozott formája
 - a) tárgyragos személyes névmás
 - a tárgy a kit? mit? kérdésre válaszol
 - a tárgy ragja: -t (nem mindig írjuk ki)
 - KIT?
 - engem, téged, őt, minket, titeket, őket
 - b) határozóragos személyes névmás
 - megmutatják a személyek, dolgok helyét
 - sokféle ragja lehet (pl:)
 - HOL?
 - bennem, benned, benne, bennünk, bennetek, bennük
 - HONNAN?
 - tőlem, tőled, tőle, tőlünk, tőletek, tőlük
 - belőlem, belőled, belőle, belőlünk, belőletek, belőlük
 - HOVÁ?
 - hozzám, hozzád, hozzá, hozzánk, hozzátok, hozzájuk
 - belém, beléd, belé, belénk, belétek, beléjük
 - KIVEL? MIVEL?
 - velem, veled, vele, velünk, veletek, velük
 - KIRŐL? MIRŐL?
 - róla, rólad, róla, rólunk, rólatok, róluk
 - KINEK?
 - nekem, neked, neki, nekünk, nektek, nekik

A VISSZAHATÓ NÉVMÁS

I. Fogalma

A cselekvés visszairányul arra, aki cselekszik, vagyis visszahat.

III. Visszaható névmások:

magam, magad, maga, magunk, magatok, maguk

b) Határozóragokkal

magamról, magamhoz, magammal, magamnak

A KÖLCSÖNÖS NÉVMÁS

I. Fogalma

A kölcsönös névmás két személy egymásra irányuló cselekvését, vagy egymással való kapcsolatát fejezi ki.

II. Kölcsönös névmások:

egymás (a magyarban ez az egyetlen kölcsönös névmás van!!!)

b) Toldalékokkal

egymást, egymásnak, egymáshoz, egymással, egymásért, egymástól, egymáshoz

A BIRTOKOS NÉVMÁS

I. Fogalma

a) A birtokos = tulajdonos

b) Birtok = az a tárgy, élőlény ami, az enyém

Lehet több birtokom is: pl.: ceruzáim, ruháim, cédéim

c) A birtokos névmás kifejezi, hogy ki a birtokos, és hány birtoka van

II. Kérdései

KIÉ? MIÉ?

III. Birtokos névmások:

1.) Egy birtoka van valakinek (pl.: egy kutyája)

– birtokos személyrrel fejezzük ki
enyém, tiéd, övé, mienk, tietek, övék

2.) Több birtoka van (pl.: több ceruzája)

– birtoktöbbsesítő jellel fejezzük ki: -i
enyém, tieid, övéi, mieink, tieitek, övéik

A KÉRDŐ NÉVMÁS

I. Fogalma

A kérdő névmásokkal a mondatokban szereplő tárgyakra, élőlényekre, dolgokra vagy mennyiségekre kérdezzük rá.

II. Kérdő névmások:

a) főnévi

ki? mi? melyik? kit? mit? kihez? kiről? kinél? kivel? mivel? kiről? miről? kinek? minek? stb.

b) melléknévi

milyen? minő? mekkora? miféle? melyik? mekkora? milyenek? melyet?

c) számnévi

hány? mennyi? hanyadik? mennyiszor? hányszor? hányat?

A MUTATÓ NÉVMÁS

I. Fogalma

A mutató névmásokkal a mondatokban szereplő tárgyakra, élőlényekre, dolgokra vagy mennyiségekre mutatunk rá.

II. Mutató névmások:

a) főnévi

ki? mi? az (távolra mutat), ez (közelre mutat) azt, ezt, abban, ebben, annál, ennél, attól, ettől, abból, ebből, ahhoz, ehhez, abba, ebbe, avval/azzal, evvel/ezzel, arról, erről, annak, ennek

b) melléknévi

ilyen, olyan, ugyanilyen, ugyanolyan, ekkora, akkora, efféle, afféle

c) számnévi

ennyi, annyi, ugyanennyi, ugyanannyi

A VONATKOZÓ NÉVMÁS

I. Fogalma

Sajátos jelentésű és szerepű névmás. Többnyire összetett mondatokat kapcsol össze (olyan, mint egy kötőszó).

III. Vonatkozó névmások:

a) főnévi

aki, ami, amely

b) melléknévi

amilyen, amekkora, amelyik

c) számnévi

amennyi, ahány, ahányadik

A HATÁROZATLAN NÉVMÁS

I. Fogalma

Egy személyt, dolgot, tulajdonságot, mennyiséget nem tudjuk, vagy nem akarjuk pontosan megnevezni.

II. Határozatlan névmások:

a) főnévi

valaki, valami, egyik, másik

b) melléknévi

valamilyen, valamekkora, valamiféle, valamelyik, némelyik

c) számnévi

valamennyi, valahány, néhány,

AZ ÁLTALÁNOS NÉVMÁS

I. Fogalma

Az általános névmás mindenkire, vagy egy csoport minden egyes tagjára vonatkozik.

II. Általános névmások:

a) főnévi

akárki, akármi, bárki, bármi, mindenki, senki, semmi, ki-ki

b) melléknévi

akármilyen, bármilyen, bármelyik, semmilyen, akármelyik, bármilyen, semekkora, semelyik, akármekkora, bármekkora, semekkora, akármiféle, mindenféle,

c) számnévi

akármennyi, akárhány, bármennyi, minden, semennyi, sehány